TAFLEN BENDERFYNIAD AELOD UNIGOL O GABINET CYNGOR GWYNEDD

DYDDIAD Y PENDERFYNIAD	19/7/2024
DYDDIAD CYHOEDDI'R PENDERFYNIAD	19/7/2024
DYDDIAD Y BYDD Y PENDERFYNIAD YN DOD I RYM ac y gweithredir arno, oni bai bo'r penderfyniad yn cael ei alw i mewn yn unol ag adran 7.25.1 o Gyfansoddiad Cyngor Gwynedd.	29/7/2024

ENW A THEITL YR AELOD CABINET

Y Cynghorydd Dyfrig Siencyn, Arweinydd y Cyngor

PWNC Siarter Teithio Llesol Gogledd Cymru

PENDERFYNIAD –
Ymrwymo'r Cyngor i'r Siarter Teithio Llesol Rhanbarthol ar gyfer Gogledd Cymru.

RHESWM DROS YR ANGEN AM Y PENDERFYNIAD –

Gweler yr Adroddiad Swyddog atodedig

DATGANIADAU O FUDDIANT PERSONOL AC UNRHYW OLLYNGIADAU PERTHNASOL A GANIATWYD GAN Y PWYLLGOR SAFONAU

Dim

UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN GWNEUD Y PENDERFYNIAD-

Ymgynghorwyd â –
Swyddogion Statudol Cyngor Gwynedd

Adroddir ar ganlyniadau'r ymgynghoriadau yn yr adroddiad atodedig

TAFLEN BENDERFYNIAD AELOD UNIGOL O GABINET CYNGOR GWYNEDD – ADRODDIAD SWYDDOG

Enw a theitl yr Aelod/au Cabinet :	Cynghorydd Dyfrig Siencyn
Enw a theitl Awdur yr Adroddiad :	Geraint Owen Cyfarwyddwr Corfforaethol
Dyddiad y Cymerwyd y Penderfyniad:	08/07/2024
Llofnod yr Aelod Cabinet :	

Pwnc : Siarter Teithio Llesol Gogledd Cymru

Argymhelliad ar gyfer y Penderfyniad : Ymrwymo'r Cyngor i'r Siarter Teithio Llesol Rhanbarthol ar gyfer Gogledd Cymru.

Rheswm dros yr angen am y Penderfyniad : Mae cyrff cyhoeddus ledled Cymru wedi dangos eu hymrwymiad i ddulliau teithio cynaliadwy trwy ddatblygu Siarter Teithio Llesol. Mae pob Siarter yn cynnwys cyfres o ymrwymiadau y bydd sefydliadau'n tanysgrifio iddynt ac yn ymdrechu i'w rhoi ar waith. Mae Siarter wedi'i lunio ar gyfer Gogledd Cymru ac mae ymgais i sicrhau ymrwymiad y partneriaid o fewn y tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus perthnasol i'r amcanion o fewn y Siarter hwnnw.

Rhesymeg a chyfiawnhad dros gyrraedd y Penderfyniad :

1.1. Yn 2021, lansiodd Llywodraeth Cymru ei strategaeth drafnidiaeth newydd – *Llwybr Newydd: Strategaeth Drafnidiaeth Cymru 2021.* Ei nod yw datblygu system drafnidiaeth gynaliadwy ble mae rhagor yn cerdded, beicio neu'n defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus, gan hefyd fodloni anghenion teithio'r cyhoedd, cefnogi'r economi a chymunedau lleol, a chael effaith bositif ar iechyd, llesiant a'r amgylchedd.

1.2. Er mwyn cyfrannu at yr agenda hwn, mae cyrff cyhoeddus ledled Cymru wedi dangos eu hymrwymiad i ddulliau teithio cynaliadwy trwy ddatblygu Siarter Teithio Llesol. Mae pob Siarter yn cynnwys cyfres o ymrwymiadau y bydd sefydliadau'n tanysgrifio iddynt ac yn ymdrechu i'w rhoi ar waith, hynny gyda'r bwriad o hyrwyddo teithio amgen yn hytrach na defnyddio'r car, yn enwedig ymhlith staff ar gyfer cymudo (i ac o'r gwaith) a theithio busnes. Dosberthir yr ymrwymiadau hyn ymhlith y categorïau a ganlyn:

- Cyfathrebu ac arweinyddiaeth;
- Cerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus;
- Beicio a cherdded;
- Gweithio ystwyth, a;
- Cerbydau ag allyriadau isel iawn (batri trydan neu hydrogen).

1.3. Yn y Gogledd, mae Tîm Iechyd Cyhoeddus Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi arwain ar ddatblygu Siarter Teithio Llesol mewn partneriaeth â sefydliadau ar draws y rhanbarth, gan gynnwys Cyngor Gwynedd. Mae'n adnabod pymtheg o ymrwymiadau ar gyfer hyrwyddo dulliau teithio amgen a chynaliadwy. Ym mis Gorffennaf 2022, cyflwynwyd y Siarter i Fwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru, gyda chais i'r sefydliadau hynny sy'n aelod o'r Bwrdd i fabwysiadu'r Siarter ac, i'r diben hwn, bod y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn arwain ar feithrin ymrwymiad i'r Siarter.

1.4. Ym mis Rhagfyr 2022, cyflwynwyd y Siarter i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn ple cytunwyd i'w fabwysiadu mewn egwyddor. Mae Grŵp Tasg a Gorffen dan ofal y Bwrdd wedi'i sefydlu er mwyn cydlynu ymrwymiad i'r Siarter o blith sefydliadau'r Bwrdd, ac mae gofyn felly ar y Cyngor i ystyried p'un a ddylai ymrwymo i'r Siarter ai peidio.

1.5. Er bod y Siarter yn cyfrannu at agenda ehangach i greu system drafnidiaeth gynaliadwy, mae'r prif ffocws llawer mwy ymarferol ac wedi'i ganoli ar deithio amgen ymhlith staff. Golygai mai ymrwymiadau corfforaethol sydd bennaf dan sylw, h.y., sut gellid hybu a chefnogi cerdded, beicio neu ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus ymhlith y gweithlu, a lleihau defnydd y car i deithio I'r man gwaith wrth wneud hynny.

1.6. Gellid dweud fod sawl ymrwymiad eisoes ar y gweill neu wedi'i roi ar waith yn barod yn y Cyngor; felly cynigir na fyddai ymrwymo i'r Siarter yn golygu unrhyw oblygiadau newydd sylweddol. Pe byddai'r Cyngor yn mabwysiadu amcanion y Siarter, bydd y Cyngor yn mesur ei gynnydd ar bob ymrwymiad yn ôl y camau isod:

- Dyddiau cynnar a chynllunio;
- Dechrau'r daith a gweithredu;
- Wedi'i gwblhau, a;
- Dangos arweiniad.

Mae'r Cyngor eisoes wedi cwblhau neu'n gweithredu ar 2/3 o'r ymrwymiadau; ac o ran yr ymrwymiadau hynny ble rydym yn y "dyddiau cynnar", mae'r rhan fwyaf ar y rhaglen waith yn barod neu ar droed, ac yn cael eu gweld fel enillion hawdd nad ydynt gofyn am fuddsoddiad sylweddol. Crynhoir hyn yn y tabl yn Atodiad 2. Mae'n dangos y cam sydd wedi'i gyrraedd yn barod a'r adnodd (neu ddim) sydd ynghlwm ag ychydig o'r ymrwymiadau.

1.7. Byddai ymrwymo i'r Siarter hefyd yn gyson â nod y *Cynllun Argyfwng Hinsawdd* i wneud "Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." I'r pwrpas hwn, mae'r Cynllun yn rhoi pwyslais ar gael staff i deithio'n gynaliadwy, megis y prosiectau isod:

- Leihau allyriadau carbon drwy arferion cymudo staff (8.6.), ac;
- Annog teithio llesol ymysg staff er budd iechyd a lles ac i leihau allyriadau carbon (8.7.).

Mae Bwrdd Hinsawdd a Natur y Cyngor eisoes wedi cychwyn ar raglen waith i newid arferion cymudo staff, hynny er mwyn lleihau allyriadau cyffredinol y Cyngor. Mae angen i'r Cyngor fesur allyriadau carbon sy'n deillio o batrymau cymudo staff ac adrodd ar y data hwn i Lywodraeth Cymru bob blwyddyn. Felly, byddai ymrwymo i'r Siarter yn gydnaws â bwriad y Cyngor i newid patrymau cymudo staff a lleihau allyriadau corfforaethol.

1.8. Byddai ymrwymo i'r Siarter hefyd yn cefnogi amcanion corfforaethol y Cyngor fel y'u diffinnir yng *Nghynllun y Cyngor*, megis Gwynedd Werdd a Gwynedd Effeithlon. Bydd teithio llesol a defnydd cynyddol o drafnidiaeth cyhoeddus ymhlith staff nid yn unig yn cyfrannu at amcanion "gwyrdd" y Cyngor, ond hefyd yn ein gwneud yn fwy effeithlon – hynny oherwydd yr arbedion posib o annog teithio amgen yn hytrach na'r car ble bo hynny'n bosib.

1.9. Oherwydd pwyslais y Siarter ar gael staff i deithio'n gynaliadwy, nid yw cyd-destun gwledig Gwynedd yn peri'r un her a phe bai gan y Siarter fwriad mwy cyffredinol, yn edrych ar y system drafnidiaeth sirol i gyd a gyda'r cyhoedd mewn sylw. Oherwydd hyn, nid yw swyddogion yn credu fod daearyddiaeth wledig y Sir yn gwneud ymrwymiad i'r Siarter yn afrealistig. Byddai ffocws y gwaith, fel gyda newid arferion cymudo ehangach, yn seiliedig ar yr hierarchaeth isod:

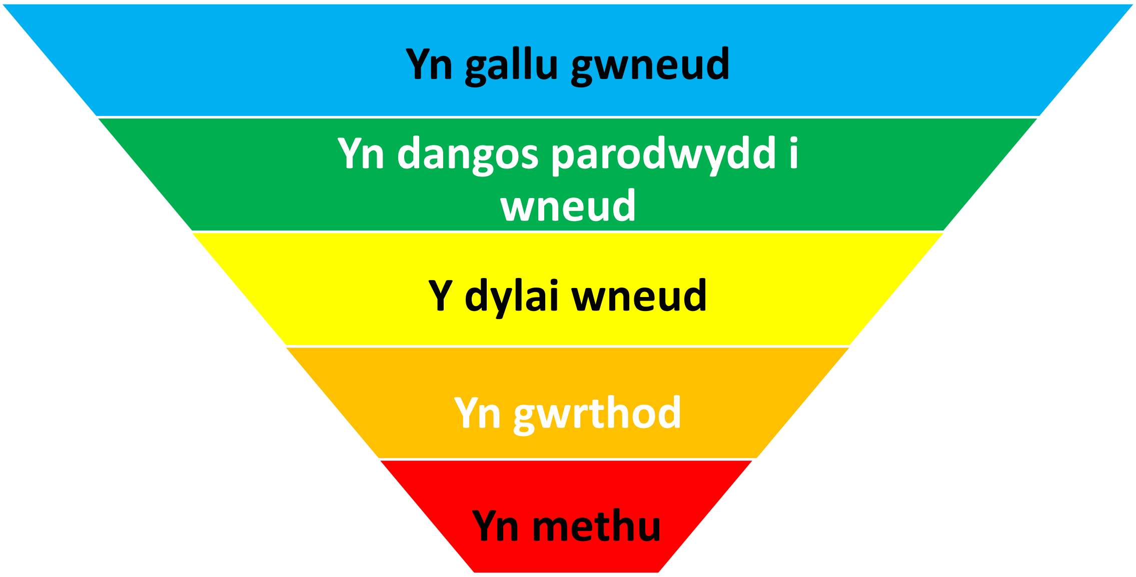

Y bwriad fyddai annog staff sy’n “gallu gwneud”, “yn dangos parodrwydd i wneud” ac a “ddylai wneud”, i deithio mewn ffyrdd amgen yn hytrach na’r car, hynny trwy godi ymwybyddiaeth o’r buddion personol, amgylcheddol a chymdeithasol, yn ogystal â hwyluso’r profiad o ddefnyddio dulliau amgen o deithio. Mae’r Siarter yn canolbwyntio ar yr hyn sy’n ymarferol bosib, h.y., nid yw’n canolbwyntio ar y bobl hynny sydd methu troi at ddulliau amgen. Mae’r Siarter yn amodol ac yn cydnabod bod y math mwyaf priodol o deithio yn ddibynnol ar gyd-destun yr unigolyn dan sylw, e.e., daearyddiaeth, topograffeg, cyfleoedd cludiant cyhoeddus, pellter teithio ayyb. Felly, yn hytrach na mynnu y newid mwyaf dwys, mae’r Siarter yn annog newid mwy dilyniannol a realistig ymhlith staff, gan ddechrau gyda rhannu ceir a symud at ddulliau mwy cynaliadwy ble bo hynny’n bosib:

MWY CYNALIADWY

Cofnod o unrhyw fuddiant a ddatganwyd gan unrhyw Aelod Cabinet yr ymgynghorwyd â hwy ac unrhyw oddefeb gan Bwyllgor Safonau :

Dim

Unrhyw ymgynghoriadau a gynhaliwyd cyn gwneud y Penderfyniad :

Prif Swyddog Cyllid – Dim gwrthwynebiad o safbwynt priodoldeb ariannol. Disgwyliaf bydd unrhyw anghenion cyllidebol yn cael eu cwrdd un ai trwy gyllidebau presennol neu trwy gronfeydd sydd eisoes wedi eu clustnodi.

Swyddog Monitro – Fel y nodir mae'r Siarter yn gynnyrch gwaith rhanbarthol ac is rhanbarthol i sefydlu ystod o amcanion ac egwyddorion sydd yn gydnaws a Polisïau ac amcanion lleihau Carbon y Cyngor. Rwy'n fodlon gyda priodoldeb y penderfyniad a geisir.

Aelod/au Lleol – Dim yn berthnasol

Siarter Teithio Llesol
Gogledd Cymru

Rydym yn cymryd camau i leihau allyriadau carbon, gwella ansawdd yr aer a chefnogi iechyd a llesiant staff

Gan gydweithio ledled Gogledd Cymru, dros y ddwy flynedd nesaf rydym yn ymrwymo i wneud y canlynol...

Cyfathrebu ac arweinyddiaeth

Sefydlu rhwydwaith hyrwyddwyr teithio cynaliadwy
Sefydlu rhwydwaith o hyrwyddwyr teithio cynaliadwy rhagweithiol, gan gynnwys uwch staff, rheolwyr a lle bo'n berthnasol, aelodau etholedig, sy'n hyrwyddo ac yn modelu ymddygiad teithio llesol a chynaliadwy fel mater o drefn, yn unol â'r hierarchaeth teithio cynaliadwy

Defnyddio negeseuon cyfathrebu cyson
Cytuno a defnyddio negeseuon cyfathrebu rheolaidd a chyson gyda'r cyhoedd, ymwelwyr a staff ar deithio llesol a lleihau teithio diangen, gan gynnwys targedu pobl o wahanol gefndiroedd, rhyw, oedran, galluoedd ac anableddau

Ystyried teithio iach ar draws ein swyddogaethau ehangach
Hyrwyddo ac ystyried opsiynau a buddion teithio iach ar draws swyddogaethau ehangach, megis: caffael, cynadleddau, ac wrth hysbysebu rolau yn ein sefydliadau

Annog teithio cynaliadwy drwy bolisïau treuliau
Adolygu ein polisïau treuliau teithio a'n prosesau cynllunio teithiau ar gyfer staff, i gyd-fynd â'r hierarchaeth trafnidiaeth gynaliadwy

Darparu arweinyddiaeth strategol ar deithio iach
Cydweithio â phartneriaid a darparu arweinyddiaeth a chynllunio strategol ar deithio llesol a chynaliadwy, gan gynnwys seilwaith a gwasanaethau lle bo hynny'n berthnasol

Cefnogi staff sy'n gyrru cerbydau fflyd i fod yn ddefnyddwyr cyfrifol ar y ffyrdd.
Cefnogi staff sy'n gyrru cerbydau fflyd i fod yn ddefnyddwyr cyfrifol ar y ffyrdd (e.e. gyrru o fewn terfynau cyflymder a pheidio â pharcio mewn lonydd beicio), er mwyn galluogi cerdded a beicio diogel

Trafnidiaeth Gyhoeddus

Hyrwyddo gostyngiadau trafnidiaeth gyhoeddus ar gyfer teithio cynaliadwy
Archwilio gostyngiadau i staff ar wasanaethau rheilffordd Trafnidiaeth Cymru a chyda darparwyr trafnidiaeth leol

Cerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus

Darparu gwybodaeth ar sut i gyrraedd ein prif safleoedd drwy gysylltiadau cynnaladwy
Darparu gwybodaeth a mynediad rhwydd ato ar sut i gyrraedd ein prif safle(oedd) drwy gysylltiadau cynnaladwy fel cerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus, er enghraifft drwy gyfrannu at fap rhyngweithiol

Beicio a cherdded

Cynnig y cynllun beicio i'r gwaith
Cynnig y cynllun beicio i'r gwaith i'r holl staff (gan gynnwys e-feiciau)

Darparu cyfleusterau ac ategolion i staff er mwyn annog teithio llesol
Asesu a darparu storfa feiciau, cawodydd a loceri diogel a hygyrch ym mhob safle addas

Galluogi staff i gael mynediad at feiciau yn haws yn y gwaith
Gwella mynediad i feiciau yn y gwaith lle bo'n briodol, e.e. beiciau cronfa, beiciau llog a beiciau cargo

Hyrwyddo sesiynau hyfforddiant a chynnal a chadw beicio
Archwilio a hyrwyddo hyfforddiant beicio a sesiynau cynnal a chadw lle bo hynny'n briodol

Gweithio ystwyth

Cefnogi gweithio hyblyg
Darparu opsiynau gweithio hyblyg i staff lle bynnag y bo modd, gan gynnwys gweithio gartref a/neu hwb, a hyrwyddo diwylliant o weithio ystwyth ar draws safleoedd y sector cyhoeddus

Cerbydau allyriadau isel iawn (batri, trydan neu hydrogen)

Adolygu darpariaeth cyfleusterau gwefru cerbydau trydan
Adolygu'r angen am seilwaith gwefru cerbydau trydan (EV) ac e-feiciau ar ein safleoedd ar hyn o bryd ac yn y dyfodol

Edrych ar opsiynau ar gyfer cerbydau allyriadau isel iawn yn ein fflydoedd ac mewn trefniadau caffael
Adolygu ein fflyd a'n trefniadau caffael (lle bo'n berthnasol) ar gyfer cyflwyno cerbydau allyriadau isel iawn, gan gynnwys e-gargo ac e-feiciau lle bo'n briodol

Ar gyfer llofnodwyr, rhagor o wybodaeth a chymorth, ewch i: **teithiollesol.cymru/gogleddcymru**

ATODIAD 2. CYNNYDD SYDD EISOES WEDI'I WNEUD AR YR YMRWYMIADAU A HWYLUSTOD UNRHYW WEITHREDU PELLACH

	Dyddiau cynnar a chynllunio	*Dechrau'r daith a gweithredu*	*Wedi'i gwblhau*	*Dangos arweiniad*
Sefydlu rhwydwaith hyrwyddwyr teithio cynaliadwy	✓			
Defnyddio negeseuon cyfathrebu cyson	✓			
Ystyried teithio iach ar draws ein swyddogaethau ehangach		✓		
Annog teithio cynaliadwy drwy bolisïau treuliau		✓		
Darparu arweinyddiaeth strategol ar deithio iach		✓		
Cefnogi staff sy'n gyrru cerbydau fflyd i fod yn ddefnyddwyr cyfrifol ar y ffyrdd			✓	
Hyrwyddo gwybodaeth sut i gyrraedd ein prif safleoedd drwy gysylltiadau cynaliadwy	✓			
Darparu gwybodaeth ar sut i gyrraedd ein prif safleoedd drwy gysylltiadau cynaliadwy	✓			
Cynnig y cynllun beicio i'r gwaith			✓	
Darparu cyfleusterau ac ategolion i staff er mwyn annog teithio llesol		✓		
Galluogi staff i gael mynediad at feiciau yn haws yn y gwaith		✓		
Hyrwyddo sesiynau hyfforddiant a chynnal a chadw beicio		✓		
Cefnogi gweithio hyblyg			✓	
Adolygu darpariaeth cyfleusterau gwefru cerbydau trydan		✓		
Edrych ar opsiynau ar gyfer cerbydau allyriadau isel iawn yn ein fflyd ac mewn trefniadau caffael			✓	

Gwyrdd – Ymyraethau hawdd sydd wedi'u hadnabod yn barod a sydd ddim yn gofyn am gyllideb.

Melyn – Ymyraethau sy'n gofyn am fwy o gydlynu ond sydd ddim angen unrhyw fuddsoddiad ariannol.

Oren – Gofyn am fuddsoddiad mewn cyfleusterau er mwyn hwyluso teithio amgen ac actif ymhlith staff, e.e., beicio a chael loceri a chawodydd.